

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Микола А. ЗАРЕНКОВ

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання економічних дисциплін

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій (доктор філософії)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка

освітня програма «Економіка»

спеціалізація _____

вид дисципліни за вибором

факультет економічний

2020 / 2021 навчальний рік

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: д.е.н., проф., професор кафедри економічної теорії та економічних методів управління Кім М. М..

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Протокол від "22" червня 2020 року № 10

Завідувач кафедри економічної теорії та економічних методів управління

 Андрій ГРИЦЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Економіка»

Гарант освітньо-наукової програми
(керівник проектної групи) «Економіка»

 Володимир СОБОЛЄВ

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету

Протокол від "23" червня 2020 року № 10

Голова науково-методичної комісії _____

 Вікторія СВТУШЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки третього (доктор філософії) рівня вищої освіти

Галузь знань: Соціальні та поведінкові науки

Наукова спеціальність: 051 Економіка

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін» полягає у знайомстві з методикою викладання економічної теорії, вивченні методів викладання економічної теорії у ВНЗ, методів підвищення ефективності викладацької діяльності та новітніх методів викладання

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін» є:

- - ознайомлення з методикою проведення аудиторних занять;
- - освоєння методики підготовки та проведення лекцій і семінарських занять;
- - дослідження методів організації самостійної роботи студентів;
- - дослідження методики оцінювання студентів;
- - аналіз використання новітніх методів навчання

1.3. Кількість кредитів: 3 кредити ECTS.

1.4. Загальна кількість годин: 90 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-й
Семестр	
4-й	-й
Лекції	
18 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
50 год.	72 год.
Індивідуальні завдання	
10 год.	

1.6. Заплановані результати навчання:

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти та у реальному секторі економіки.

РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

Знати:

- основні методичні рекомендації щодо проведення аудиторних занять;
- методи підвищення ефективності навчального процесу;
- методи дистанційного навчання, критерії оцінювання студентів;

Вміти:

- складати план і тези лекції, вміти розробляти план проведення семінарського заняття та питання до самоконтролю студентів;
- розробляти методику оцінювання студентів за окремими видами робіт;
- забезпечувати комплекс методичних матеріалів по обраній темі.

Основні компетентності, що формує навчальна дисципліна:

- розвиток економічного мислення і формування загальної економічної культури здобувача як особистості і фахівця;
- зростання його креативного потенціалу і лідерських якостей, що також створює дієву мотивацію до саморозвитку;

- навчально-дослідницькі підходи до вирішення актуальних соціально-економічних проблем, що, у свою чергу, готує здобувачів до подальшої як викладацької, так і наукової роботи;
- оволодіння сучасними вітчизняними і зарубіжними методиками викладання;
- розроблення інтерактивних моделей проведення лекційних і семінарських занять, міжпредметних тренінгів, виконання бізнес-проектів навчально-дослідницького характеру.

2. Тематичний план навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Методика викладання у ЗВО

Тема 1. Предмет та метод методики викладання економічної теорії.

Тема 2. Методика підготовки та читання лекцій з економічної теорії.

Тема 3. Самостійна робота студентів: її значення та організація.

Тема 4. Методика підготовки та проведення практичних занять з економічної теорії.

Тема 5. Особливості викладання економічної теорії в середніх навчальних закладах.

Тема 6. Використання сучасних технічних засобів в процесі викладання економічної теорії.

Тема 7. Методика підготовки та проведення заліків та іспитів з економічної теорії.

Змістовий модуль 2. Методика підвищення ефективності навчального процесу

Тема 8. Загальні методичні рекомендації підвищення ефективності навчального процесу.

Тема 9. Роль особистості викладача в навчальному процесі.

Тема 10. Психологічні аспекти педагогічної діяльності.

Тема 11. Застосування нових форм і методів навчання в економічній освіті.

3. Структура навчальної дисципліни

Назва розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	У тому числі				
Л.		П.	Лаб.	Інд.	С.р.	
Розділ 1. Методика викладання у ЗВО						
Тема 1. Предмет та метод методики	36	2	2			32

викладання економічної теорії.						
Тема 2. Методика підготовки та читання лекцій з економічної теорії.						
Тема 3. Самостійна робота студентів: її значення та організація.						
Тема 4. Методика підготовки та проведення практичних занять з економічної теорії.						
Тема 5. Особливості викладання економічної теорії в середніх навчальних закладах.	18	6	4		4	4
Тема 6. Використання сучасних технічних засобів в процесі викладання економічної теорії.	18	6	4		4	4
Тема 7. Методика підготовки та проведення заліків та іспитів з економічної теорії.						
Розділ 2. Методика підвищення ефективності навчального процесу						
Тема 8. Загальні методичні рекомендації підвищення ефективності навчального процесу.						
Тема 9. Роль особистості викладача в навчальному процесі.	18	4	2		2	10
Тема 10. Психологічні аспекти педагогічної діяльності.						
Тема 11. Застосування нових форм і методів навчання в економічній освіті.						
Усього	90	18	12		10	50

Назва розділів і тем	Кількість годин					
	Заочна форма					
	Усього	У тому числі				
		Л.	П.	Лаб.	Інд.	С.р.
Розділ 1. Методика викладання у ЗВО						
Тема 1. Предмет та метод методики викладання економічної теорії.	30	2				28
Тема 2. Методика підготовки та читання лекцій з економічної теорії.						
Тема 3. Самостійна робота студентів: її значення та організація.						
Тема 4. Методика підготовки та проведення практичних занять з економічної теорії.	12		1		2	9
Тема 5. Особливості викладання економічної теорії в середніх навчальних закладах.						

Тема 6. Використання сучасних технічних засобів в процесі викладання економічної теорії.	12	2			4	6
Тема 7. Методика підготовки та проведення заліків та іспитів з економічної теорії.						
Розділ 2. Методика підвищення ефективності навчального процесу						
Тема 8. Загальні методичні рекомендації підвищення ефективності навчального процесу.						
Тема 9. Роль особистості викладача в навчальному процесі.	36	2	1		4	29
Тема 10. Психологічні аспекти педагогічної діяльності.						
Тема 11. Застосування нових форм і методів навчання в економічній освіті.						
Усього	90	6	2		10	72

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Предмет та метод методики викладання економічної теорії.	1	
2.	Методика підготовки та читання лекцій з економічної теорії.		
3.	Самостійна робота студентів: її значення та організація.		
4.	Методика підготовки та проведення практичних занять з економічної теорії.	1	1
5.	Особливості викладання економічної теорії в середніх навчальних закладах.		
6.	Використання сучасних технічних засобів в процесі викладання економічної теорії.	1	
7.	Методика підготовки та проведення заліків та іспитів з економічної теорії.		
8.	Загальні методичні рекомендації підвищення ефективності навчального процесу.	1	1
9.	Роль особистості викладача в навчальному процесі.		
10.	Психологічні аспекти педагогічної діяльності.		
11.	Застосування нових форм і методів навчання в економічній освіті.		
	Разом	4	2

5. Завдання для самостійної роботи

№	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
---	--------------------------------	-----------------

з/п		денна	заочна
1.	Предмет та метод методики викладання економічної теорії.	2	4
2.	Методика підготовки та читання лекцій з економічної теорії.	6	8
3.	Самостійна робота студентів: її значення та організація.	4	6
4.	Методика підготовки та проведення практичних занять з економічної теорії.	4	6
5.	Особливості викладання економічної теорії в середніх навчальних закладах.	4	6
6.	Використання сучасних технічних засобів в процесі викладання економічної теорії.	6	8
7.	Методика підготовки та проведення заліків та іспитів з економічної теорії.	4	6
8.	Загальні методичні рекомендації підвищення ефективності навчального процесу.	4	6
9.	Роль особистості викладача в навчальному процесі.	4	6
10.	Психологічні аспекти педагогічної діяльності.	6	8
11.	Застосування нових форм і методів навчання в економічній освіті.	6	8
	Разом	50	72

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання для студентів денної форми навчання передбачає формування методичного забезпечення з обраної дисципліни, що надає змогу розвитку практичних дидактичних навичок та закріплення набутих теоретичних знань з дисципліни, принципів та методів забезпечення ефективності навчального процесу, його практикоорієнтованості.

7. Методи навчання

При викладанні курсу використовуються лекційні і практичні заняття, самостійне навчання, індивідуальні консультації. Контроль рівня засвоєння знань проводиться методами усного та письмового опитування, тестових завдань, підсумкового контролю.

8. Методи контролю

Контроль рівня знань є невід'ємною складовою навчального процесу. Оцінювання знань студентів з дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін» враховує всі види занять, передбачених навчальним планом. Перевірка знань та навичок здобувачів проводиться за допомогою поточного, проміжного й підсумкового контролю.

Під час вивчення дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін» застосовуються наступні методи оцінювання знань:

- поточний контроль здійснюється на практичних заняттях під час рішення задач, розв’язання практичних завдань та кейсів;
- проміжний контроль здійснюється під час усних відповідей аспірантів.
- підсумковий контроль проводиться за допомогою проведення заліку.

9. Критерії оцінювання навчальних досягнень

Результати складання заліку оцінюються за шкалою балів, еквівалентною чотирибальній шкалі («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінка, еквівалентна «відмінно», виставляється, якщо аспірант виявив всебічно системні та глибокі знання, в повному обсязі твердо засвоїв весь програмний матеріал, вичерпно та послідовно дав відповіді на всі питання залікового завдання, тісно пов’язує теорію з практикою, показує знання літератури, вміння самостійно аналізувати та тлумачити категорії і застосовувати їх при вирішенні завдань, правильно аргументує висновки, вміє самостійно узагальнювати матеріал і логічно його викладати, не допускаючи помилок.

Оцінка, еквівалентна «добре», виставляється, якщо аспірант твердо знає програмний матеріал, має навички аналізу та тлумачення понять, логічно відповідає на поставлені питання, не допускає суттєвих помилок.

Оцінка, еквівалентна «задовільно», виставляється, якщо аспірант засвоїв основний матеріал, але не знає окремих деталей, допускає неточні відповіді та формулювання понять, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, має прогалини в знаннях.

Оцінка, еквівалентна «незадовільно», виставляється, якщо аспірант не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, не володіє навичками застосування економічних норм, які забезпечували б вирішення професійних завдань.

Підсумкова оцінка виводиться за сумою балів, набраних аспірантом за роботу протягом семестру (з урахуванням самостійної роботи, поточного і проміжного контролю) та за результатами підсумкового контролю (заліку), що дає змогу оцінити знання аспірантом усього курсу дисципліни.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	
90 – 100	відмінно	
70-89	добре	
50-69	задовільно	

10.Рекомендована література

Основна література

1. Аксьонова О.В. Методика викладання економічних дисциплін: Навч.посіб. Київ: КНЕУ, 2006. 708 с.
2. Базилевич В.Д., Ільїн В.В. Метафізика економіки: підручник. Київ: Знання. 2007. 718 с.
3. Балягіна І.А., Богорад М.А., Ковальчук Г.О. Методика викладання економіки: Навч.-метод.посіб.для самот.вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2003. 341 с.
4. Гражевська Н. І. Еволюція сучасних економічних систем: навч. посіб. Київ: Знання, 2011. 286 с.
5. Грицуленко С.І., Потапова-Сінько Н.Ю., Гарбера К.М. Методика викладання економічних дисциплін: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2012. 224 с.
6. Методика викладання економіки. Збірник кейсів, ситуативних вправ та розвиваючих завдань: навч.посіб./ [О.А. Булавіна, І.А. Балягіна, М.А. Богорад та ін.]: за заг.ред. О.А. Булавіної. Київ: КНЕУ, 2010. 300 с.
7. Найдъонов І.М. Викладання фінансово-економічних дисциплін: методика, технологія, управління [текст]: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 432 с.
8. Терентьева Н.О., Кузьменко В.В. Методика викладання економічних дисциплін у вищій школі: Навчальний посібник. Херсон: РІПО, 2010. 150 с.

Допоміжна література

1. Базилевич В. Д. Економічна наука та освіта в епоху системних трансформацій: нові виклики та запити до фундаментальної теорії. *Економіка України*. 2016. № 8. С.78-90.
2. Гриценко А. А. Економіка України на шляху до інклюзивного розвитку. *Економіка і прогнозування*. 2016. № 2. С. 9-23.
3. Гриневич Л.М. Основи побудови національної системи моніторингу якості освіти. *Педагогіка і психологія*. 2011. № 2. С. 80-89.
4. Каленюк І. С. Освіта в економічному вимірі: потенціал та механізми розвитку. Київ: ТОВ «Кадри», 2001. 326 с.
5. Ковальчук Г. О. Активізація навчання в економічній освіті. К: КНЕУ, 2003. 298 с.
6. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика / Упор. О. Сидоренко, В. Чуба. Київ: Центр інновацій та розвитку, 2001. 256 с.

7. Шевченко Т. Й. Современные дидактические концепции в образовании. Киев: МАУП, 2003. 168 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Інститут економіки і прогнозування НАН України. URL: <http://www.ief.org.ua>
3. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.kiev.ua>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
6. Eurostat. European statistics. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat>
7. Global Education Monitoring Report. Unesco. URL: <https://en.unesco.org/gem-report/allreports>
8. Human Development Reports. United Nations Development Programme. URL: <http://hdr.undp.org/en>